

1941. nov. 26.

45. évfolyam.
47. szám.

Szerkesztőség: Dész, Bethlen Gábor u. 17.
A szerkesztőség távbeszélő száma: 167.
Kiadóhivatal: Dész, Apafi utca 2. szám,
„Turul”-nyomda.
A kiadóhivatal távbeszélő száma: 167

VÁRMEGYEI KÖZÉLET

Politikai, társadalmi és közgazdasági hetilap
Felelős szerkesztő: Sztojka László.

Ára 20 fillér.

Előfizetési ára egész évre magánosoknak 10 Pengő.

(Bankoknak, vállalatoknak, közületeknek stb. évi 40 Pengő!)
Hirdetéseket a kiadóhivatal vesz fel és azok előre fizetendők (Helykötés nincs.)

„Minden szeretetünk a határokon túl élő magyaroké”

— mondotta Bárdossy miniszterelnök képviselőházi nagy beszámolójában. S így folytatta: — „Mebántásait a legnagyobb önmegtartóztatással is nehezen bírjuk, helyzetük rosszabb, mint valaha volt. Ez nem lehet így tovább. Az új európai rend alkotó eleme a 20 éven át elszenvedett jogtalanságuk jóvátétele”.

A miniszterelnök szavai minden magyar szív, az egész ország lelkéből szóltak. A magyar birodalom hallatta kormányelnöke szaván keresztül tiszta és nemes hangját.

Egy év Irta: dr. Schilling János

November hó 25-én volt egy éve, hogy Szolnok-Doboka vármegye megszállás utáni első tisztviselői kara átvette a megye felett az imperiumot a felszabadtáskor beállított katonai közigazgatástól.

Egy év nem nagy idő az idők végtelenségében. De most, a lázas, megfeszített és teljes odaadással teljesített munka egy éve után szinte hitetlenül hangzik, hogy már eltelt egy év.

Visszatekintve egy év küzdelmeire, mindenekelőtt kettőt kell megállapítanom. Az egyik az a határtalan türelem és jóindulat, a mellyel felsőbb hatóságaink a még járnai nem tudó megye ügyeit vezették. A szerető anya elnézése és támogatása volt ez a megtért gyermekkel szemben. A másik a közönség egy részének türelmetlensége, a mellyel sok esztendő jogos vagy jogosnak csak vélt sérelmének azonnali orvoslását kérte, várta sőt követelte. Amikor ezt a két tényt leszögeztem, akkor egy harmadikat ismerek be, nevezetesen azt, hogy e között a két tényező között a kapcsolat nem volt eléggé hatásos és tevékeny. Szolgáljon mentségünkre az, hogy nagyon sok vonalon kellett dolgoznunk. Bár igyekeztünk éjet nappal összekötve, kötelességeinket teljesíteni, mégis az összehalmozott feladatkör meghaladta erőnket, jóakaratumk a kiválmak alatt maradt.

Hálás köszönettel kell lennem a közigazgatás tiszti és tisztviselői kara iránt, akik kevés kivétellel mind arra törekedtek, hogy e nehéz esztendő minden egyes napja és perce a köz szolgálatára fordítassék. A falu jegyzője és bírása, akik sokszor még petroléumot sem kaptak, egy-egy rosszul megvilágított falusi földes ház íróasztala mellett töltötték el sok éjszakát, csak hogy a megoldásra váró kérdések megoldhatók legyenek. És különösen meg kell köszönnöm a megye közönsége egy részének azt, hogy nemcsak nem nehezítették meg működésünket, hanem jóakarattal siettek segítségünkre lenni.

Ebben a tekintetben itt e helyen is nem hagyhatom megemlítés nélkül a román intelligencia magatartását. Mit ígérve is volt, de ami a magyar jogállamban másképp nem is lehet, minden vonalon teljesen egyenlő elbánás alá esik a román a magyarral. És ezt érzi és tudja is a megye

Megalakult a dési Levente Egyesület

Az új tisztikar névsora

(Dész.) A városháza dísztermében tartotta meg alakuló közgyűlését a dési Levente Egyesület. K. Weress Jenő nyitotta meg a gyűlés s annak levezetését Póka Endre tanárnak adták át, aki a távollévő elnököt, dr. Túzes Lászlót helyettesítette. A polgármesteri megnyitót utalt a levente intézmény lényegére: *fiatalságunkat keresztény, hazafias szellemben előkészíteni a haza szolgálatára*. A tisztikar alábbiakban alakult meg: Elnök: dr. Túzes László. Titkár: Póka Endre. Jegyző: Szőke Béla. Pénztáros: Ekkert József. Ellenőr: Nagy Béla. Gazda: Székely Gyula. Könyvtáros: Szász Dezső. Orvos: dr. Léhner Zsigmond. Ügyész: dr. Pávai Sándor. A választmány elnöke K. Weress Jenő polgármester, tagjai: dr. Császár főjegyző, dr. Daday kir. tanfelügyelő, dr. Gálffy Aladár, Katóka Sándor, Máté Zoltán, Husz Ödön, Makkai Zoltán, Szász Dezső, Poór István, Pál Kázmér. Póttagok: Pap Jenő, Erdei József, Almaj József, Movik Antal, Elek Imre, Márton Gyula. Számvizsgálók: Csomós Benedek, Szilágyi Géza, Osztián Kálmán, Csűrös István.

Magyaros hangulatban, meleg sikerrel folyt le a megyei jegyzőtársadalom jótékonycélu műsoros bálja,

melyet a tevékeny Ágoston Iván jegyzőegyesületi elnök nyitott meg bensőséges szavakkal. A műsor prólogját Podányi Sándor mondta. Ragyogó vídamságot hozott Döme Sándor bátyánk zenés tréfáival. Ágoston Iván szavatai közül a Reményik-vers hatott legjobban. Murgács Kálmán, a népszerű dal-költő saját szerzeményű dalaival a közönséggel együtt énekelte! Béla primás zenekarával hangulatos zenei aláfestést nyújtott. Műsor után — hajnali négyig — úri hangulatban — „állott a bál”...

A megjelentek névsorából a következők neveit sikerült feljegyezni: gróf bethleni Bethlen Béla főispán és neje, Kászonyi Zoltán m. kir. ezredes, Urbán Andor m. kir. bányafőtanácsos és neje, Vizváry Viktor és cs. Cséfalvy dr. vármegyei főjegyzők, Krémer Lajos gyógyszerész-elnök, Sófalvy Lajos, Dr. Orbok Gyula, Dr. Vékás József, az Erdélyi Párt tagozati elnöke, Tö-

minden magyar és román lakója. A román nép megelégetve a sok visszaélést, megérező reménységgel és bizalommal fogadta a magyar imperium visszatértét. Nem is lenne panasz a román nép részéről ha vezetőknél önmagukat feltölt némely tagjai a román intelligenciának nem szarák az elégedetlenséget. Ezeket az urakat tisztelt, tisztelendő és főiszteletű urakat kérem igen komolyan, hogy vegyék nagyon fontolóra magatartásukat. *Ez nem játék, így nem szabad népek jövődjével játszani*, kivált nem azoknak, a k k a legjobb esetben is csak mint „felelőtlen elem” kerülhetnek a felelősségre vonás emberéi által e földön szerkesztett táblázatára. Gondolják meg, hogy mit tesznek kockára és gondolják meg hogy nemcsak igazságtalan, amit saját népükkel szemben elkövetnek, hanem erkölcstelen is, mert saját büneikért könnyen más érhet a büntetés.

Eltelt egy év. A sok nehézséget még tetőzi a szokatlanul rossz gazdasági év amiben az idei még felülmúlja az egy év előtt már katasztrófálisnak jelzett múlt évet. A magyar kormányzat külön szer-

rök Sándor számvevőségi főtanácsos, Simon Ferenc m. kir. százados, Póka Endre és Pünkösti Huka tanárok, Husz Ödön igazgató, Hollósy Béla főszolgabíró stb. Az asszonyok és lányok díszes csokrából: Lengyel Gabriella, dr. Fenyő Hajnal, Boda Józsefné, Kerekes Margit, Moldován Domokosné, Podányi Erzsébet, Horváth Erzsébet, Kúrdi Piroska, Ágoston Ivánné stb., stb.

Az est megrendezéséért elismerés illeti Ágoston Ivánt, Lengyel Gabriellát, Döme Sándort, Gallov Ferencet. A bevételből kétszáz pengő jut a megyei jegyző özvegyek és árvák javára.

Az iparügyi miniszter kinevezte a szamosmenti iparosság széki bíróságát

(Dész.) Az iparügyi miniszter kinevezte Dész és vidéke Ipartestület széki bíróságát, mely három esztendőn át van hivatva az iparosság ügyeiben dönteni. A bizottság elnöke Fűöp Sándor lakatos mester, tagok Lazányi János szabómester, Pap Jenő csizmadiamester, Papolci Sándor lakatosmester, Leopold Sándor szabómester, Székely Dénes asztalosmester. Póttagok: Etédi Sándor fodrásmester, Fehér Zoltán cukrász, Wass Antal borbélymester, Stánszky Miklós asztalosmester, Müller Dániel bádógosmester. A széki bíróság mint első forum szerepel — felebbezési foruma egyenesen a kir. törvényszék. A széki bíróság havonta ülészik, de rendkívüli ülészakot is tarthat.

Dési napló

1.

A kolozsváron megalakult Barabás-céh, erdélyi képzőművészek közössége, Désről Mohi Sándor és Ince János festőművészeket választotta meg tagjai sorába.

2.

Az erdélyi római katolikus egyházmegye több személyi változást tett a lelkesi karban. Ennek során Márton Albertet (Oláhlapos) helyettes plébánossá nevezték ki.

veinek egész hadserege dolgozik azon, hogy ezt az évet is elviselhetővé tudjuk tenni. A megyei közigazgatás minden tagja élő lelki smereti kérdésnek tekinti a közéletmezés feladatainak megoldását. Viszont a nagyközönség részéről a legnagyobb fegyelem szükséges ahhoz, hogy ez a hivatalos munka eredményes lehessen. És ahol ez a fegyelem nem lenne meg, ott meglesznek ez eszközeink, hogy azt erővel megte emtsük. Aki saját jóindulatból nem látja meg a mai háborus idők komoly követelményeit, azt majd figyelmeztetni fogjuk rá és alkalmat fogunk neki adni, hogy ezen kérdések felett zavartalanul elmélkedhessen.

Eltelt egy év. Mint rossz álomra, gondolunk vissza a megszállás sötét napjaira. Most megvirradott. Felsütött a magyar igazság napja, ami egyformán melegíti szegénynek és gazdagnak, öregnek és fiatalnak, minden megkülönböztetés nélkül a megye minden érdemes lakójának lelkét és ez a melegség kapcsolja egybe, forrasztja össze a megye egész lakosságát a szent magyar imában: „Hazádnak rendületlenül...”

Törvényszéki napló

Elítélték a „Hangya“ üzletvezetőjét — Letartóztattak egy kackói árdragítót — Elítélt „strohman“ — Hajsza a „fekete“ hentesek után

(Dés). A dési kir. ügyészség indítványára a kir. törvényszék uszorabírósága Mihalik Istvánt a „Hangya“ tőkési üzletvezetőjét árdragító visszaélés vétségében bűnösnek mondta ki és behajthatatlanság esetén 50 napi fogházra átváltoztatandó 250 pengő pénzbüntetésre ítélte és elrendelte egy vagon csöves tengeri elkobzását a m. kir. kincstár javára, mert a csöves tengerit egy-két fillérrel drágábban árúsította a maximális áránál. Az ítélet jogerős.

A kackói árdragító...

Dán Miklós kackói lakost a dési kir. ügyészség letartóztatta és azonnal gyorsított eljárással az uszorabíróság elé állította, mert a hagymát a maximális áránál magasabb áron árúsította. Az uszorabíróság behajthatatlanság esetén 8 napi fogházra átváltoztatandó 40 pengő pénzbüntetésre ítélte és elrendelte a nagymennyiségű hagymakészletének a kincstár javára való elkobzását. Az ítélet jogerős.

Elítélt „strohman“...

Rohián Mihály erzsébetbányai bányászt a dési kir. törvényszék a zsidótörvény kijátszása miatt 15 napi fogházra, Bechman Géza ugyanotani lakost ugyancsak a zsidótörvény kijátszása végett 1 hónapi fogházra ítélte. A kir. ügyész a kiszabott büntetések súlyosbbitása végett fellebezést jelentett be a védelem perorvoslatán kívül. A főtárgyaláson megállapítást nyert, hogy a nemzsidó Rohián mészáros iparengedélye alatt a zsidó Bechmann húzódtott meg. Az iparengedély bevonása tárgyában is történt intézkedés.

„Fekete“ hentesek...

Értesülésünk szerint a dési kir. ügyészség a dési „feketén“ árúsító hentesek után nyomoz erélyesen. Több feljelentés már érkezett is a kir. ügyészségre.

Rémhírterjesztők ellen

A rémhírterjesztőket a kir. ügyészség azonnal előzetes letartóztatásba helyezi és bíróság elé állítja. A konkolyhíntőket el kell hogy távolítsa a kir. törvényszék a közéletből!

DÉS MEGYEI VÁROS SZABÁLYRENDELETE

a közellátás és közrend biztosításáról

(Folytatás)

4. §.

Büntető határozatok.

Aki ezen szabályrendelet intézkedései ellen vét, vagy annak kijátszásában segít, kihágást követ el és 40 pengőig, halmazat esetén 80 pengőig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő, mely behajthatatlanság esetén (kettő) 2 napig, halmazat esetén (négy) 4 napig terjedhető elzárásra változtatandó át. Az árú elkobzandó.

A bűncselekmény elbírálására a városi rendőri bíróság illetékes.

5. §.

A pénzbüntetés hováfordítása tekintetében az 1929. évi XXX. t. c. 59. §-ának rendelkezései irányadók.

6. §.

Ezen szabályrendelet visszavonásig érvényes.

14.550 polgm. / 1941. sz. közgy.

Tárgyaltatott és elfogadtatott Dés megyei város képviselőtestületének 1941. évi november hó 6-án tartott rendes közgyűlésében.

Dés, 1941. évi november hó 6-án.

K. Weress Jenő
polgármester.

Amig'On alszik

a Darmol dolgozik. Éjjeli nyugalomát nem zavarja és mégis estétől reggelre jól és biztosan hat. Fájdalom nélkül hajt, könnyű és teljes ürelést idéz elő. Ezért kellemes hatású hashajtószert a

DARMOL

A Szamosmenti polgár az évtizedes, régi, megbízható

Bikfalvy

cégnél vásárol
Dés - Fötér

Selyem, vászon, szövet, divat-kelmék, nyakkendők stb. mérsékelt árban kaphatók.

Nagykereskedés: Bánffy út, Gimnáziummal szemben.

Most már több fény kell! Csillár, hangulat-ámpa stb. legolcsóbban az Elektromos Műveletében. Legújabb rádiók!

Elfogták a dési kereskedők tolvaját

Kolozsvári kalapossegéd és barátja a tettesek

(Dés.) — A dési Bikfalvy, Feig, Berger, Lebovits, Wolf, Szentkirályi cégek feljelentést tettek a rendőrségen, hogy üzleteikből árucikkek tűntek el — kalap, zokni, könyv stb. Szentkirályi Jenő divatkereskedő egy uccán sétáló elegáns úr fején váratlanul felfedezte egyik eltűnt kalapját! A rendőrség közbelépett és csakhamar kiderítette, hogy a tolvajlásokat Szilágyi Zoltán kolozsvári állástalan kalapossegéd és Szabó Edith nevű barátja követték el, akik elegáns „vevőknek“ öltözve, mint vásárlók mentek az üzletekbe és amit lehetett elemeltek. Átadták őket a kir. ügyészségnek.

Erdélyi Helikon — az erdélyi magyarság 14-ik évfolyamát jelző folyóirata. (Kolozsvár, Mátyás király tér 7. I. em.)

Napokban hagyja el a sajtót *Sztojka László* úr verseskötete, a „Segíts, föld!“, Mohi Sándor művészi címlapjával. A népkiallításu mű egyszerű példányainak ára két pengő, a kötött amatőr példány csak könyvbarátoknak készül. Előfizetést elfogad a „Turul“-nyomda, Dés, Apafi u. 2.

„Szamosmenti, Dési és

Szamosujvári utmutató“

— a címe annak a kis munkának, mely a „Turul“ nyomda kiadásában közlebről megjelenik és rövid áttekintést nyújt a jelenlegi megyei életről, hivatalokról, látóvalokról stb. Közli az ügyvédi, orvosi címért — hasonlóan az anyaországi városokról írott kis munkákhoz és a Kolozsváron most megjelent „Kolozsvári kalauzhoz“.

A szerkesztőség kéri a hivatalok támogatását és a kért adatok beküldését — magyar közérdeket szolgál az ilyen kis utmutató!

Hirdetési címekben a cégek, vállalatok, bankok bemutatását végzi a munka, mely miniatör keresztmetszete lesz a szamosmenti életnek.

Kérjük ezért támogatni megjelenő megbízottunkat.

Priuszt kapnak a zsidótörvény megszegői

Az igazságügyi és a belügyminiszter együttes rendeletet adott ki, amelynek értelmében a zsidók közéleti és gazdasági terfoglalásának korlátozásáról szóló 1939. évi IV. t. c. 25. szakasza alá eső kihágás miatt történt elítélés esetében az ügyészség, illetőleg az elsőfokon ítélkező rendőri büntetőbíróóság a jogerőre emelkedés után köteles minden egyes elítéltről külön büntetőlapot kiállítani és azt az Országos Bünygyi Nyilvántartó Hivatalhoz beküldeni. Az elsőfokon eljáró rendőri büntetőbíróóság köteles ilyen kihágás esetében az eljárás megindításával egyidejűleg a terheltről az Országos Bünygyi Nyilvántartó Hivaltól értesítést kérni annak megállapítására, vajjon a terhelt cselekménye az említett törvénycikk 26. §-a értelmében nem minősül-e vétségnek.

tására, vajjon a terhelt cselekménye az említett törvénycikk 26. §-a értelmében nem minősül-e vétségnek.

A háztartások zsirtartaléka

A Hivatalos Lap kormányrendeletet közölt, amely szerint az önálló háztartásokban sertészsirból, hájból, zsír és egyéb szalonnából nyers és olvasztott liba, kacsaszirból, olvasztott vajból, valamint ételolajból és ételzsirból együttvéve személyenként legfeljebb 11 kilogram készletet, más háztartásban pedig személyenként másfélkilogram készletet tarthatnak.

Az esetleges felesleget mindenki köteles a rendelet hatálybalépésétől számított nyolc napon belül az erre kijelölt szövetkezetnek, vagy husiparosnak vételre felajánlani.

A levágott sertések utáni zsirbeszolgáltatás szabályozása

A levágott sertések utáni zsirbeszolgáltatási kötelezettséget újból szabályozták. A vasárnap megjelent rendelet értelmében mindenki, aki sertést közfogyasztásra vág le, köteles a sulyra való tekintet nélkül minden sertés után három kilogram zsirt a vágástól számított nyolc napon belül, a hely szerint illetékes közellátási felügyeőség által kijelölt szövetkezetnek, vagy husiparosnak az árkormánybiztos által megállapított áron beszolgáltatni.

Ha valaki magánfogyasztásra vág le sertést, úgy az első sertés után három kilogram, minden további sertés után pedig hat kilogram ugyan-csak közfogyasztásra alkalmas, gondosan kezelt olvasztott sertészsirt köteles nyolc napon belül beszolgáltatni.

A gabonafelesleg felajánlási kötelezettségének meghosszabbítása

A Hivatalos Lapban megjelent kormányrendelet módot ad a gazdáknak arra, hogy gabonafeleslegeiket november 30-ig vételre felajánlhatják. Az így felajánlott feleslegekért a megállapított árnál 10 százalékkal kevesebb fizethető ki. A december elseje után felajánlott kölesért a megállapított árnál 10 százalékkal kevesebb fizetendő. Ugyancsak ez a rendelkezés érvényes a december elseje után felajánlott árpára és zabra. Ha a buza, rozs és kétszeres tulajdonosa e terményeket október 31-ike után cséplelteti, vagy szerezte meg és ha köles, árpa és zab tulajdonosa e terményeit november 30-ika után cséplelteti, vagy szerezte meg, amennyiben azokat a csépléstől, illetve a megszerzéstől számított 30 nap alatt vételre szabályszerűen felajánlja, úgy vele szemben a tíz százalékos árlévonásnak helye nincsen.

Zemancsik Gyula

szűcsmester

Dés, Fötér 8. szám

Vállal új munkát, valamint alakításokat és gallérozásokat. Bőrkatát és szőrmefestést felelősség mellett vállalom. Szőrmék raktáron! — Keresztény üzlet!

Meghívó. A Nagyilondai Takarékpénztár Részvénytársaság 1941. évi december hó 10-én, d. e. 11 órakor helyiségében közgyűlést tar a következő tárgysorozattal 1. Az igazgatóság előterjesztése az 1941. évi november hó 5-én megtartott igazgatósági és felügyelőbizottsági közös ülés határozatainak jóváhagyása és a felmentvény megadása tekintetében. 2. Az intézet felszámolása fölötti döntés és ezzel kapcsolatos törvényes és az alapszabályok szerint szükségessé váló intézkedések megtétele. 3. A jegyzőkönyv hitelesítésére két tag kiküldése. Ezen rendkívüli közgyűlésre a tisztelt részvényeseket az alapszabályok 17. §-a alapján azzal hívja meg, hogy a közgyűlés határozatképtelensége esetén, — tekintettel a közbeeső karácsonyi ünnepekre, — a megjelent tagok és részvényesek számára való tekintet nélkül a rendkívüli közgyűlés 19 nap mulva azaz 1941. évi december hó 29-én fog megtartani. Az Igazgatóság

Vármegyei Közélet

Politikai, társadalmi és közgazdasági hetilap

Felelős kiadó és szerkesztő: Sztojka László

A kiadóhivatal vezetője: Máthé Zoltán.

Szamosújvári fiókiadóhivatal: „Turul“

papírkereskedés, Fötér 2.

Kéziratokat nem ad vissza és nem őriz meg a szerkesztőség